

EIROPAS SAVIENĪBAS FINANŠU INTEREŠU AIZSARDZĪBAS KOORDINĀCIJAS
PADOMES SĒDE

PROTOKOLS Nr.27

Rīgā

2023.gada 18.maijā

Sēde notiek daļēji klātienē Finanšu ministrijas Vadības zālē (304.telpa), daļēji attālināti *MS Teams* lietotnē

Sēdi vada:

ES fondu revīzijas departamenta direktore, AFCOS vadītāja Nata Lasmane

Sēdē piedalās:

Padomes locekļi:

1.	Finanšu ministrijas ES fondu revīzijas departamenta direktore	Nata Lasmane (Baibas Bānes vietā)
2.	Valsts kontroles Juridiskās daļas vadītājs	Gustavs Gailis
3.	Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu nomaksas veicināšanas pārvaldes direktore	Santa Garanča
4.	Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu un muitas policijas pārvaldes direktora vietnieka p.i., Finanšu izlūkošanas daļas vadītājs	Dairis Aniņš
5.	Finanšu ministrijas ES fondu sistēmas vadības departamenta direktora vietiece	Zane Jansone
6.	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Investīciju uzraudzības departamenta direktors	Imants Klāvs (Sanda Cakula vietā)
7.	Zemkopības ministrijas valsts sekretāra vietiece	Pārsla Rigonda Krieviņa
8.	Latvijas Republikas Prokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Pirmstiesas kriminālprocesa un tiesvedības koordinācijas nodaļas Prokurors	Jānis Mināts (Aivara Ostapko vietā)
9.	Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes priekšnieka vietnieks, 2.nodaļas priekšnieks	Vitālijs Polovinskis (Paula Krūmiņa vietā)
10.	Tieslietu ministrijas Krimināltiesību departamenta direktora vietnieks	Uldis Zemzars (Mihaila Papsujeviča vietā)
11.	Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja priekšnieka vietiece izmeklēšanas darbības jautājumos	Ineta Cīrule

Pastāvīgie eksperti:

12.	Valsts ieņēmumu dienesta Stratēģiskās vadības lietu un sabiedrisko attiecību pārvaldes Starptautiskās sadarbību daļas galvenā speciāliste starptautiskās sadarbības jautājumos	Karīna Bukajeva
13.	Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja Otrās pārvaldes galvenā inspektore starptautiskās izmeklēšanas atbalsta jautājumos	Sintija Helviga-Eihvalde
14.	Iepirkumu uzraudzības biroja Kontroles departamenta direktore	Evija Rubene
15.	Lauku atbalsta dienesta Juridiskā departamenta direktore	Inga Tarvāne

16.	Labklājības ministrijas Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām vadošās iestādes vecākā eksperte	Ilze Latviete
17.	Valsts kases Eiropas lietu departamenta direktore	Karīna Zencova
18.	Valsts kases Darbības atbilstības un risku vadības departamenta direktore	Elīna Avotiņa
19.	Valsts kases Darbības atbilstības, risku un kvalitātes vadības departamenta direktora vietniece	Zane Šteinberga
20.	Centrālās finanšu un līgumu aģentūras Juridiskā departamenta Krāpšanas risku vadības nodaļas vadītāja	Linda Pucēna
21.	Iekšējās drošības biroja Stratēģiskās plānošanas nodaļas priekšniece	Nadīna Ozkanli
22.	Zemkopības ministrijas Lauku attīstības atbalsta departamenta Fondu uzraudzības un informācijas koordinācijas nodaļas vadītāja vietniece	Ilze Muriņa
23.	Iekšlietu ministrijas Investīciju projektu attīstības vadītāja	Larisa Tumaņana
24.	Iekšlietu ministrijas Ārvalstu investīciju attīstības un uzraudzības departamenta direktore	Santa Sproģe-Rimša
25.	Iekšlietu ministrijas Ārvalstu investīciju un attīstības departamenta Projektu kontroles nodaļas vadītāja	Baiba Balode
26.	Kultūras ministrija ES fondu departamenta direktora vietniece	Evija Vārna
27.	Kultūras ministrijas ES fondu departamenta ES fondu uzraudzības nodaļas vadītāja	Sigita Šīre-Vismanta
28.	Konkurences padomes loceklis	Jānis Račko
29.	Konkurences padomes Aizliegtu vienošanos departamenta direktore	Ieva Šmite

Uzaicinātie eksperti:

29.	LR Pastāvīgās pārstāvniecības ES Budžeta padomniece	Baiba Jurisone
30.	Finanšu ministrijas Komunikācijas departamenta direktora vietniece	Lelde Grīnvalde

AFCOS sekretariāts:

31.	Finanšu ministrijas ES fondu revīzijas departamenta direktores vietniece	Olga Guza
32.	Finanšu ministrijas ES fondu revīzijas departamenta vecākā eksperte	Marita Markevica-Boiko
33.	Finanšu ministrijas ES fondu revīzijas departamenta vecākā eksperte	Linda Birziņa

Saskaņā ar Ministru Kabineta 16.12.2014. noteikumu Nr.769 “Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzības koordinācijas padomes nolikums” 12. punktu **Padome ir lemttiesīga.**

Sēdes atklāšana un darba kārtības apstiprināšana

Sēde sākas plkst. 15:00

Sēdi atklāj un vada Finanšu ministrijas (turpmāk - FM) ES fondu revīzijas departamenta direktore, AFCOS vadītāja *Nata Lasmane*.

AFCOS vadītāja *Nata Lasmane* informē par sēdes organizatoriskajiem jautājumiem, kā arī sēdes sadalījumu A, B un C daļās. Dalībnieki tiek informēti, ka sēde tiek ierakstīta protokola sagatavošanas vajadzībām un pēc tā apstiprināšanas ieraksts tiks dzēsts.

Iebildumu par darba kārtību nav, darba kārtība tiek apstiprināta.

AFCOS vadītāja *Nata Lasmane* informē, ka 16.martā ir apstiprināts jauns Finanšu ministrijas rīkojums par AFCOS padomes sastāvu. Jauni AFCOS padomes locekļi:

- **Dairis Aniņš** Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu un muitas policijas pārvaldes direktora vietnieka p.i., Finanšu izlūkošanas daļas vadītājs;
- **Ineta Cīrule** Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja priekšnieka vietiece izmeklēšanas darbības jautājumos;
- **Gustavs Gailis** Valsts kontroles Juridiskās daļas vadītājs.

A daļa

Informācija izsūtīta pirms sanāksmes, iebildumi vai jautājumi nav saņemti. Informācijas uzskaitījums:

A.1. Pārskats par pārstāvību EK (OLAF) sanāksmēs.

Nolēma:

Sniegto informāciju pieņemt zināšanai

B daļa

B.1. Briseles aktualitātes

LR Pastāvīgās pārstāvniecības ES Budžeta padomniece *Baiba Jurisone* sniedz ieskatu par aktualitātēm Briselē, uzsvāru liekot uz šādiem galvenajiem tematiem:

1. 2024.gada ES budžets – ES ir daudz izaicinājumu, t.sk. inflācija, ekonomiskās izaugsmes tempu palēninājums, Atveseļošanas fonda īstenošanai ir piesaistīts aizņēmums, bet aizņēmuma procenti pieaug. Dēļ inflācijas pieaug finansējuma vajadzības ES iestāžu administratīvajiem izdevumiem. Tādēļ ir plānots veikt daudzgadu budžeta ietvara pārskatīšanu, kas ir jāapstiprina līdz šī gada beigām, jo nākamgad notiks Eiropas Parlamenta vēlēšanas un tiks iecelts jauns EK prezidents. Pārskatītajā daudzgadu budžeta ietvarā ir jāparedz arī turpmākais atbalsts UA.
2. Finanšu regulas¹ grozījumi – pašlaik notiek nacionālās pozīcijas sagatavošana. Divas svarīgas lietas grozījumos – EDES un ARACHNE sistēmu izmantošanu. Ja Latvija ir gatava šo sistēmu obligātai lietošanai, tad citas DV, aizbildinoties ar paaugstinātu administratīvo slogu, iestājas pret šo sistēmu noteikšanu par obligāti lietojamām.

Nata Lasmane vērs uzmanību par Atveseļošanas fonda un citu ES fondu lēnu apguvi un jautā vai tāda pati situācija ir arī citās DV. *Baiba Jurisone* atbild, ka līdzīga situācija ir arī citās DV, bet ir jāskatās arī uz nacionālo normatīvo aktu prasībām, vai nav kāds gold plating, kas palēnina apguvi.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (Finanšu regula), atrodama [šeit](#).

B.2. Informatīvais ziņojums MK par veiktajiem krāpšanas apkaršanas pasākumiem 2022.gadā

AFCOS pārstāve *Marita Markevica-Boiko* informē, ka Ministru kabinetā 2023. gada 9. maijā ir pieņemts AFCOS informatīvais ziņojums un protokollēmums: “Finanšu ministrijai sadarbībā ar Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzības koordinācijas padomes (AFCOS) institūcijām līdz 2023. gada 1. decembrim izstrādāt un iesniegt Ministru kabinetā AFCOS darbības stratēģiju un pasākumu plānu 2024.-2026. gadam”. Padome īsumā tiek iepazīstināta ar informatīvā ziņojuma saturu.

Ziņojuma A daļā “Stratēģijas izpilde” tiek ziņots par iepriekšējās AFCOS stratēģijas ietvaros izpildītajiem uzdevumiem un sasniegtajiem mērķiem. Detalizēti šis jautājums netiek skatīts, tā kā iepriekšējās AFCOS Padomes sēdes laikā šis jautājums tika izskatīts.

Ziņojuma B daļa “Neatbilstības un statistika” ir apjomīgākā un ziņojuma adresātiem interesantākā daļa. Šajā daļā tiek analizētas tendences neatbilstību dinamikā un veikts salīdzinājums starp fondiem. 2022.gadā ir sasniegts plānošanas perioda augstākais neatbilstību līmenis gan skaita, gan arī apjoma ziņā, kas tiek skaidrots ar plānošanas perioda noslēgumu un lielo iesniegto maksājuma pieprasījumu skaitu. Tāpat nozīmīga ietekme uz statistiku ir bijusi konstatētajam būvniecības karteļu gadījumam. Pēc neatbilstoši veikto izdevumu un atgūto summu analīzes tiek secināts, ka vislabākie atgūšanas rādītāji ir Kohēzijas fondā un Zivsaimniecības fondos, bet vismazākais atgūto neatbilstoši veikto izdevumu apjoms ir Eiropas Sociālajā fondā. Finansiālā ziņā vislielākais neatbilstību apjoms ir tieši aizdomas par krāpšanu, kas ar katru gadu palielinās. AFCOS šo skaidro ar administrējošo iestāžu kompetences uzlabošanu krāpšanas atklāšanas jomā, EPPO darbības uzsākšanu un jaunu rīku ieviešanu.

Ziņojuma C daļā “Izmeklēšanas pasākumi” AFCOS vairs neapkopo detalizētu informāciju par visām izmeklēšanām, jo šo uzdevumu ir pārņēmusi EPPO. Informē, ka ir sagatavots informatīvs materiāls ar praktiskiem norādījumiem ES fondu administrējošajām iestādēm par ziņošanu EPPO.

Ziņojums ir papildināts ar D daļu “Atvēršanas fonds”, 2022. gadā pārkāpumi vai neatbilstības šī fonda ietvaros netika konstatēti. Jaunajā AFCOS stratēģijā 2024.-2026. gadam tiks paredzēti pasākumi arī attiecībā uz Atvēršanas fondu.

B.3. Informācija par jaunās AFCOS darbības stratēģijas izstrādi

AFCOS pārstāve *Olga Guza* informē, ka ar 2023.gada 21.aprīļa Finanšu ministrijas rīkojumu ir izveidota darba grupa stratēģijas izstrādei. Darba grupā ir pārstāvētas gandrīz visas AFCOS padomes iestādes un eksperti.

Ir jau notikusi darba grupas pirmā sanāksme, kur tika novērtēta ES finanšu interešu aizsardzības sistēma 4 posmos:

1. Krāpšanas novēršana;
2. Krāpšanas atklāšana;
3. Krāpšanas izmeklēšana un kriminālvajāšana;
4. Sankcijas un līdzekļu atgūšana.

Turpmāk darba grupā ir plānots veikt krāpšanas riska izvērtējumu, noteikt rīcības virzienus un pasākumus, par pasākumu izpildi atbildīgās institūcijas un rezultatīvos rādītājus. Pēc šo uzdevumu veikšanas AFCOS apkopos šo informāciju vienotā Ministru kabinetam iesniedzamā dokumentā, kā arī virzīs to apstiprināšanai Ministru kabinetā. Šī uzdevuma termiņš ir 2023. gada 1.decembris.

Papildus sēdes dalībniekiem tiek atgādināts lietot Noziegumu tipoloģijas filtrēšanas rīkus, kas pieejams: <https://ej.uz/TipologijuRiks>, kā arī visi tiek aicināti izmantot izstrādāto e-apmācību moduli par ES finanšu interešu aizsardzību, kas pieejams: <https://apmacibas.fm.gov.lv/>.

B.4. Aktualitātes komunikācijas jautājumos

FM Komunikācijas departamenta pārstāve *Lelde Grīnvalde* informē, par komunikācijas jautājumu aktualitātēm.

2023. gada 28.-29. martā notika OLAF komunikatoru tīkla (OAFCN) sanāksme, kurā OLAF informēja par savām aktualitātēm komunikācijas jomā - darbu ar žurnālistiem, rīkotajām konferencēm un plānoto ikgadējo OLAF ziņojumu jūnijā. Liela uzmanība tika pievērsta tēmai par atbalstu Ukrainai, tam piešķirto finansējumu un tā aizsardzību.

Kā ierasts, vairākas valstis dalījās savā pieredzē, piemēram, Somijas muitas pārstāvji prezentēja savu pieredzi, komunicējot par sankcijām, Vācijas pārstāvis demonstrēja pieredzi jaunajā sociālajā tīklā Mastodon, kā arī Lietuvas kolēģi pastāstīja par darbinieku piesaistīšanas kampaņu.

Sanāksmes noslēgumā norisinājās diskusija par pretrāpšanas un pretkorupcijas aktivitātēm un OAFCN Rīcības plānu 2023.

2023. gada 26. aprīlī tika sasaukta Latvijas pretrāpšanas kustības #Atkrāpies! komunikatoru sanāksme, kurā tika pārrunātas kustības aktualitātes, 2022. gadā paveiktais un iestāžu plāni šim gadam.

C daļa

C.1. Pieredzes apmaiņa par karteļu lietu saistībā ar fondu krāpšanas gadījumu Privātā pasūtītāja lietā

Konkurences padomes (turpmāk – KP) Aizliegtu vienošanos departamenta direktore *Ieva Šmite* dalās ar veiksmīgas starpinstitūciju sadarbības piemēru, kad tās rezultātā atklāts kartelis privātā iepirkumā.

Pirmais signāls par pārkāpumu KP tika iesniegts no FM ES fondu Revīzijas departamenta, pēc kura KP ierosina lietu un veic izmeklēšanu. Tāpat KP nodod lietas izpēti laikā iegūto informāciju EPPO, kas uzsāk kriminālprocesu.

Pārkāpums izpaudās kā aizliegta vienošanās privātā pasūtītāja SIA “Lyngson” organizētajā un Eiropas Savienības struktūrfondu līdzfinansētā projekta iepirkumā. Karteļa dalībnieki savstarpēji apmainījās ar informāciju un vienojās par dalības noteikumiem iepirkumā. “PK Serviss” sagatavoja pārējo karteļu dalībnieku finanšu piedāvājumus - aizsega piedāvājumi, kas iesniegti bez patiesas vēlmes konkurēt un uzvarēt iepirkumā. Šis uzņēmums ar pasūtītāju bija iepriekš vienojies par uzvaru iepirkumā. Faktiski iepirkuma organizēšanā bija iesaistījies ieplānotais uzvarētājs, lai veiksmīgi realizētu iepriekš panākto vienošanos un uzraudzītu iepirkuma gaitu.

Pasūtītāja loma aizliegtajā vienošanā: Pasūtītājs iepirkuma organizēšanu neveica autonomi; Pasūtītājs piesaistīja SIA “PK Serviss” iepirkuma finanšu piedāvājuma formas sagatavošanā; Pasūtītājs informēja SIA “PK Serviss” par potenciālajiem pretendentiem; SIA “PK Serviss” konsultēja pasūtītāju par citu pretendentu iesniegto piedāvājumu noraidīšanu; Arī pēc iepirkuma noslēgšanās notika aktīva pasūtītāja un pretendenta komunikācija.

Atziņas, kas gūtas pēc šī gadījuma:

- Konkurence iepirkumā tika efektīvi likvidēta gan pašu pretendentu, gan pasūtītāja rīcības rezultātā;
- Risks zaudēt iepirkumā motivē tirgus dalībnieku noteikt pēc iespējas konkurētspējīgāku cenu;
- Pasūtītājs saņēma karteļa dalībnieku saskaņotus piedāvājumus;
- Pārkāpuma rezultātā tika ietekmēta Eiropas Savienības struktūrfondu piešķirto līdzekļu taisnīga un tiesiska izlietošana 780 733,12 eiro apmērā;
- Vienošanās rezultātā tika kavēta, ierobežota un deformēta konkurence;
- Pretendenti apmainījās
- ar komerciāli sensitīvu informāciju.

Noslēgumā *Ieva Šmite* atkārtoti norāda, ka šis ir iestāžu sadarbības labais piemērs un bez šīs sadarbības lieta nebūtu nonākusi pie tik ātra rezultāta. Aicina visus arī turpmāk aktīvi komunicēt savā starpā arī tikai aizdomu gadījumā, lai efektīvi atklātu negodprātīgas rīcības gadījumus.

Nata Lasmane izsaka pateicību dalībniekiem par iesaistīšanos un sēdi slēdz plkst. 16:30.

Protokolu sagatavoja:

ES fondu revīzijas departamenta vecākā eksperte, AFCOS

L. Birziņa

Apstiprināja:

AFCOS Padomes priekšsēdētāja

(paraksts*) B.Bāne

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu